

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EUROSISTĒMA

EUROSISTĒMAS SPECIĀLISTU MAKROEKONOMISKĀS IESPĒJU APLĒSES EURO ZONAI

Pamatojoties uz informāciju, kas pieejama līdz 2007. gada 23. novembrim, Eurosistēmas speciālisti sagatavojuši euro zonas makroekonomiskās attīstības iespēju aplēses.¹ Paredzams, ka reālā IKP gada vidējais pieaugums 2007. gadā būs 2.4–2.8%, 2008. gadā – 1.5–2.5% un 2009. gadā – 1.6–2.6%. Tiek lēsts, ka vispārējā SPCI vidējais pieauguma temps 2007. gadā būs 2.0–2.2%, 2008. gadā – 2.0–3.0% un 2009. gadā – 1.2–2.4%.

1. ielikums

TEHNISKIE PIEŅĒMUMI

Eurosistēmas speciālistu iespēju aplēšu pamatā ir vairāki pieņēmumi par procentu likmēm, valūtas kursiem, naftas cenām un fiskālo politiku.

Tehniskie pieņēmumi par procentu likmēm un gan naftas, gan neenerģijas preču cenām balstīti uz tirgus gaidām atbilstoši stāvoklim 2007. gada 14. novembrī. Tirgus gaidas attiecībā uz īstermiņa procentu likmēm, ko nosaka, ņemot vērā 3 mēnešu EURIBOR, novērtētas, balstoties uz biržā netirgoto nākotnes līgumu procentu likmēm, kas atspoguļo ienesīguma līknes stāvokli pēdējā datu aktualizēšanas termiņā. Tās rāda, ka 2007. gada 4. ceturksnī vidējais līmenis būs 4.9%, bet 2008. gadā tas kritīsies līdz 4.5% un 2009. gadā – līdz 4.3%. Tirgus gaidas attiecībā uz euro zonas valdību 10 gadu obligāciju nominālajām peļņas likmēm rāda, ka tās saglabāsies gandrīz nemainīgas līmenī, kāds bija vērojams novembra vidū (4.3%). Pamataplēsē ietverts arī pieņēmums, ka iespēju aplēšu periodā banku aizdevumu procentu likmju starpības nedaudz pieaugs, atspoguļojot pašlaik vērojamo paaugstināto riska apzināšanos finanšu tirgos. Pamatojoties uz tendenci biržā tirgoto nākotnes līgumu tirgū divu nedēļu periodā, kas beidzās pēdējā datu aktualizēšanas termiņā, pieņemts, ka gada vidējās naftas cenas 2007. gadā būs 72.6 ASV dolāri par barelu, 2008. gadā – 88.6 ASV dolāri par barelu un 2009. gadā – 83.7 ASV dolāri par barelu. Pieņemts, ka neenerģijas preču cenu gada vidējais pieaugums ASV dolāros 2007. gadā būs 18.1%, 2008. gadā – 8.9% un 2009. gadā – 4.5%.

Izdarīts tehniskais pieņēmums, ka iespēju aplēšu periodā divpusējie valūtas kursi nemainās salīdzinājumā ar vidējiem rādītājiem, kas dominēja divu nedēļu laikā līdz pēdējam datu aktualizēšanas termiņam. Tas nozīmē, ka euro kurss attiecībā pret ASV dolāru ir 1.46, bet efektīvais euro kurss 2007. gadā ir vidēji par 3.8% augstāks nekā 2006. gada vidējais rādītājs un 2008. un 2009. gadā – vidēji par 2.6% augstāks nekā 2007. gada vidējais rādītājs.

Pieņēmumi par fiskālo politiku pamatoti uz atsevišķu euro zonas valstu budžeta plāniem. Tie ietver visus politikas pasākumus, kurus jau apstiprinājuši valstu parlamenti vai kurus valdības jau detalizēti izstrādājušas un kurus varētu apstiprināt likumdošanas procesā.

¹ Eurosistēmas speciālistu makroekonomiskās iespēju aplēses kopīgi izstrādā ECB un euro zonas valstu NCB speciālisti. Šīs iespēju aplēses divas reizes gadā izmanto par pamatu Padomes vērtējumam par tautsaimniecības attīstību un cenu stabilitātes riskiem. Sīkāka informācija par izmantotajām procedūrām un metodēm sniegta dokumentā *A guide to Eurosystem staff macroeconomic projection exercises* (ECB, 2001. gada jūnijs). Lai atspoguļotu ar iespēju aplēsēm saistīto nenoteiktību, katra mainīgā lieluma atainošanai izmanto diapazonus. Tos veido, izmantojot atšķirības starp faktisko iznākumu un vairāku iepriekšējo gadu laikā sagatavotajām iespēju aplēsēm. Diapazons ir divreiz lielāks par šo atšķirību vidējo absolūto vērtību. Taču, ņemot vērā norises finanšu tirgos, iespējams, ka pašlaik nenoteiktība saistībā ar šīm iespēju aplēsēm ir lielāka nekā parasti.

STARPTAUTISKĀ VIDE

Gaidāms, ka pasaules tautsaimniecības izaugsme (ārpus euro zonas) iespēju aplēšu periodā palēnināsies, taču joprojām būs noturīga. Tas galvenokārt saistīts ar joprojām stabilo ekonomisko ekspansiju attīstības valstīs, kuras daļēji pārņem ASV – svarīgākā pasaules tautsaimniecības virzītājspēka – lomu.

Paredzams, ka kopumā pasaules reālā IKP gada kāpums ārpus euro zonas 2007. gadā vidēji būs aptuveni 5.6% un gan 2008., gan 2009. gadā – 5.2%. Tiek lēsts, ka aptuvenais pieaugums euro zonas ārējos eksporta tirgos 2007. gadā būs 6.0%, 2008. gadā – 6.9% un 2009. gadā – 7.1%.

REĀLĀ IKP PIEAUGUMA IESPĒJU APLĒSES

Saskaņā ar *Eurostat* ātro aplēsi euro zonas reālā IKP pieauguma temps 2007. gada 3. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni ir 0.7% (2007. gada 2. ceturksnī – 0.3%). Paredzams, ka aplēšu periodā reālā IKP ceturkšņa pieauguma temps būs aptuveni 0.5%. Tāpēc gaidāms, ka reālā IKP gada vidējais kāpums 2007. gadā būs 2.4–2.8%, 2008. gadā – 1.5–2.5% un 2009. gadā – 1.6–2.6%.

1. tabula. Makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai

(gada vidējās pārmaiņas; %)^{1), 2)}

	2006	2007	2008	2009
SPCI	2.2	2.0–2.2	2.0–3.0	1.2–2.4
Reālais IKP	2.9	2.4–2.8	1.5–2.5	1.6–2.6
Privātais patēriņš	1.9	1.4–1.8	1.4–2.4	1.2–2.8
Valdības patēriņš	1.9	1.4–2.6	1.1–2.1	1.0–2.0
Kopējā pamatkapitāla veidošana	5.2	4.0–5.0	0.9–3.9	0.7–3.9
Eksports (preces un pakalpojumi)	8.0	4.6–7.4	3.5–6.7	3.9–7.1
Imports (preces un pakalpojumi)	7.6	4.0–6.6	3.3–6.7	3.6–7.0

1) Reālā IKP un tā sastāvdaļu iespēju aplēsēs izmantoti atbilstoši darbadienu skaitam koriģēti dati. Eksporta un importa iespēju aplēsēs ietverta euro zonas iekšējā tirdzniecība.

2) Šajos rādītājos Slovēnija ietverta jau 2006. gadā, izņemot SPCI, kur Slovēnija ietverta tikai ar 2007. gadu. Sākot ar 2007. gada septembra iespēju aplēsēm, 2008. gada iespēju aplēšu diapazonos kā euro zonas dalībnieces ietvertas Kipra un Malta. Procentuālās gada pārmaiņas 2008. gadam aprēķinātas, euro zonas rādītājos gan 2007., gan 2008. gadā iekļaujot Kipras un Maltas datus. Kipras, Maltas un Slovēnijas īpatsvars euro zonas IKP ir attiecīgi aptuveni 0.2%, 0.1% un 0.3%.

Paredzams, ka no IKP iekšzemes sastāvdaļām privātais patēriņš pamatā pieaugs atbilstoši reāli rīcībā esošajiem ienākumiem, kopumā atspoguļojot nodarbinātības norises un reālās darba samaksas kāpumu. Gaidāms, ka uzkrājumu daļa pamatā saglabāsies nemainīga. Iespēju aplēšu periodā paredzams mērens valdības patēriņa pieaugums.

Gaidāms, ka uzņēmumu ieguldījumu apjoma pieaugums nedaudz palēnināsies, jo labās pieprasījuma un peļņas perspektīvas mazinās lēnāka tautsaimniecības izaugsme un stingrāki finansēšanas nosacījumi. Gaidāms, ka nedaudz samazināsies privāto ieguldījumu mājoklī kāpums, atspoguļojot mājokļu tirgus normalizēšanos vairākās euro zonas valstīs. Kopumā gaidāms, ka kopējo ieguldījumu pamatlīdzekļos gada vidējais pieauguma temps 2007. gadā būs 4.0–5.0%, 2008. gadā – 0.9–3.9% un 2009. gadā – 0.7–3.9%.

Paredzams, ka eksporta kāpums turpinās veicināt ekonomisko aktivitāti, lai gan gaidāms, ka euro zonas eksporta tirgus daļas nedaudz saruks sakarā ar konkurences pieaugumu pasaulē un cenu konkurētspējas samazināšanos. Paredzams, ka gada vidējais importa kopapjoma kāpuma temps būs nedaudz zemāks nekā eksportam, tāpēc neto tirdzniecības devumam iespēju aplēšu periodā kopumā būs neliela pozitīva ietekme uz IKP pieaugumu.

Paredzams, ka turpināsies labvēlīgās darba tirgus tendences. Gaidāms, ka atbilstoši paredzamajai ekonomiskās aktivitātes attīstībai vispārējās nodarbinātības pieaugums 2008. gadā nedaudz palēnināsies. Gaidāms, ka sakarā ar nodarbinātības izredžu uzlabošanos un vairākās euro zonas valstīs notiekošajām darba tirgus reformām pieaugs darbaspēka piedāvājums. Paredzams, ka bezdarba līmenis iespēju aplēšu periodā turpinās mazināties.

CENU UN IZMAKSU IESPĒJU APLĒSES

Kopš 2007. gada augusta SPCI gada inflācija būtiski pieaugusi galvenokārt pārtikas un enerģijas cenu papildu spiediena dēļ. Arī turpmāk šāds spiediens kādu laiku joprojām ietekmēs paredzamo inflāciju. Gaidāms, ka līdz 2008. gada vidum saglabāsies spēcīgs ārējais cenu spiediens, kas galvenokārt skaidrojams ar pieņēmumiem par naftas un neenerģijas cenu tendencēm. Īpaši tas attiecas uz pārtikas precēm. 2008. un 2009. gadā netiešo nodokļu un administratīvi regulējamo cenu ietekmē gaidāms SPCI inflācijas kāpums, lai gan mazāks nekā 2007. gadā, kad Vācijā ievērojami pieauga PVN. Turklāt iespēju aplēšu pamatā ir gaidas, ka 2008. un 2009. gadā visas tautsaimniecības darba samaksas kāpums būs straujāks nekā iepriekšējos gados, lai gan ievērojams darba ražīguma pieaugums iespēju aplēšu periodā nav gaidāms. Taču paredzams, ka straujāk pieaugošo vienības darbaspēka izmaksu ietekmi uz inflāciju mazinās peļņas maržu kāpuma palēnināšanās. Šo dažādo faktoru dēļ gaidāms, ka vispārējā SPCI vidējais pieauguma temps 2007. gadā būs 2.0–2.2%, 2008. gadā – 2.0–3.0% un 2009. gadā – 1.2–2.4%.

SALĪDZINĀJUMS AR 2007. GADA SEPTEMBRA IESPĒJU APLĒSĒM

Attiecībā uz reālo IKP pieaugumu tiek lēsts, ka pašreizējais pieauguma tempa diapazons 2007. gadam tuvinās 2007. gada septembra "Mēneša Biļetenā" publicēto ECB speciālistu makroekonomisko iespēju aplēšu diapazona augšējai robežai. 2008. gadam diapazons koriģēts uz leju, atspoguļojot augstāku enerģijas un pārtikas cenu gaidāmo ietekmi un augstāku euro kursu, nekā iepriekš tika pieņemts. Gan 2007., gan 2008. gadam paredzamais SPCI inflācijas diapazons paaugstināts, galvenokārt atspoguļojot pieņēmumu par augstākām enerģijas un pārtikas cenām, nekā paredzēts septembra iespēju aplēsēs.

2. tabula. Salīdzinājums ar 2007. gada septembra iespēju aplēsēm

(gada vidējās pārmaiņas; %)

	2006	2007	2008
Reālais IKP – 2007. gada septembris	2.9	2.2–2.8	1.8–2.8
Reālais IKP – 2007. gada decembris	2.9	2.4–2.8	1.5–2.5
SPCI – 2007. gada septembris	2.2	1.9–2.1	1.5–2.5
SPCI – 2007. gada decembris	2.2	2.0–2.2	2.0–3.0

2. ielikums

CITU INSTITŪCIJU PROGNOZES

Ir pieejamas arī vairākas starptautisko organizāciju un privātā sektora iestāžu sagatavotās prognozes euro zonai. Taču šīs prognozes nav precīzi salīdzināmas cita ar citu vai ar Eurosistēmas speciālistu makroekonomiskajām iespēju aplēsēm, jo tās sagatavotas citā laikā un tāpēc daļēji novecojušas. Turklāt to pieņēmumi par fiskālajiem, finanšu un ārējiem mainīgajiem lielumiem, t.sk. naftas un citu preču cenām, iegūti, izmantojot atšķirīgas (daļēji nenorādītas) metodes. Visbeidzot, dažādās prognozēs izmantotas atšķirīgas metodes datu koriģēšanai atbilstoši darbadienu skaitam (sk. tabulu).

Pašlaik pieejamās citu institūciju prognozes rāda, ka gaidāmais euro zonas reālā IKP pieaugums 2007. gadā būs 2.5–2.6%, 2008. gadā – 1.9–2.2% un 2009. gadā – 2.0–2.2%. Saskaņā ar šīm prognozēm gaidāms, ka gada vidējā SPCI inflācija 2007. gadā būs 2.0–2.1%, 2008. gadā – 2.0–2.5% un 2009. gadā – 2.0%. Tātad visas pieejamās prognozes iekļaujas Eurosistēmas iespēju aplēšu diapazonos.

Euro zonas IKP pieauguma un SPCI inflācijas prognožu salīdzinājums

(gada vidējās pārmaiņas; %)

	Publiskošanas datums	IKP pieaugums			SPCI inflācija		
		2007	2008	2009	2007	2008	2009
SVF	2007. gada oktobris	2.5	2.1	n.p.	2.0	2.0	n.p.
Eiropas Komisija	2007. gada novembris	2.6	2.2	2.1	2.0	2.1	2.0
OECD	2007. gada decembris	2.6	1.9	2.0	2.1	2.5	2.0
<i>Consensus Economics</i> prognozes	2007. gada novembris	2.6	2.0	n.p.	2.0	2.0	n.p.
<i>Survey of Professional Forecasters</i>	2007. gada oktobris	2.6	2.1	2.2	2.0	2.0	2.0
Eurosistēmas speciālistu iespēju aplēses	2007. gada decembris	2.4–2.8	1.5–2.5	1.6–2.6	2.0–2.2	2.0–3.0	1.2–2.4

Avoti: Eiropas Komisijas ekonomiskās prognozes, 2007. gada rudens; SVF Pasaules tautsaimniecības perspektīvas, 2007. gada oktobris; OECD Tautsaimniecības perspektīvas Nr. 82, 2007. gada decembris, priekšizdevums; *Consensus Economics* prognozes un ECB *Survey of Professional Forecasters*.

Piezīme. Gan Eurosistēmas speciālistu makroekonomiskajās iespēju aplēsēs, gan OECD prognozēs uzrādīts atbilstoši darbadienu skaitam koriģēts gada pieauguma temps, bet Eiropas Komisija un SVF gada pieauguma tempu uzrāda, neveicot korekcijas atbilstoši darbadienu skaitam gadā. Citās prognozēs nav norādīts, vai tajās uzrādītie dati ir vai nav koriģēti atbilstoši darbadienu skaitam.

© Eiropas Centrālā banka, 2007

Adrese: Kaiserstrasse 29, 60311 Frankfurt am Main, Germany
 Pasta adrese: Postfach 16 03 19, 60066 Frankfurt am Main, Germany
 Tālrunis: +49 69 1344 0
 Fakss: +49 69 1344 6000
 Interneta lapa: <http://www.ecb.europa.eu>

Visas tiesības rezervētas.

Atļauta pārpublicēšana izglītības un nekomerciālos nolūkos, norādot avotu.